

Bemærkninger til lovforslaget

VS har igen og igen pointeret, at vi er arge modstandere af statsmagtens tvangsindgreb i forhandlingerne på arbejdsmarkedet. Vi har bl.a. tidligere i 1975 og 1976 fremsat forslag om afskaffelse af forligsmandsloven, se Folketingstidende 1974-75, forhandlingerne sp. 2549, 4877, 6527 og 6586, tillæg A sp. 3871 og tillæg B sp. 769 samt Folketingstidende 1975-76, forhandlingerne sp. 11809 og tillæg A sp. 4493. Ved de tidligere fremsættelser er forslaget blevet afvist af et overvældende flertal fra socialdemokratiet til de borgerlige partier.

Vi genfremsætter nu lovforslaget med bemærkninger, der er ført up to date. Det gør vi dels for at markere vor holdning endnu en gang, dels fordi vi ved den borgerlige regerings indgreb i overenskomsterne for nylig så, at heller ikke regeringspartierne eller det radikale venstre benyttede sig af forligsinstitutionen.

Den borgerlige regering gik et skridt videre. Arbejdsgiverne stillede sig på bagbenene og nægtede at realitetsforhandle. Inden for det offentlige arbejdsmarked kom det end ikke til skinforhandling. Forligsmandens grundlag til en skitse kunne ikke accepteres af parterne, og så kom regeringen med sin arbejdsgivergave – en overenskomst, der med sine meget snævre lønrammer endog underbyrde arbejdsgivernes oprindelige krav.

På papiret skal forligsmanden forestille at være neutral og uafhængig af både organisationerne og statsmagten. Men ét er papir, noget andet er virkeligheden. Og 80ernes virkelighed har været en forligsinstitution, der i stigende grad fungerer som statens forlængede arm – som statens lønpoliti. Både i 1981 og i 1983 var forligsmandens mæglingsskitse 100 pct. i overensstemmelse med de lønrammer, som regeringen i forvejen havde udstukket. Forhandling var der ikke tale om. Kun en tvangsgennemførelse af regeringens økonomiske politik.

VS mener ikke, at lovgivningsmagten skal blande sig i, hvorledes parterne på arbejdsmarkedet indgår aftaler om løn- og arbejdsforhold. Det bør være op til lønarbejderne og arbejdsgiverne selv at tilrettelægge deres forhandlinger, herunder beslutte

sig til, om de vil inddrage mæglere af den ene eller den anden art i forhandlingerne. Parterne må også selv finde ud af, om de vil sammenkæde aftaleafslutningen på forskellige overenskomstområder, hvilke pressionsmidler de vil tage i anvendelse osv. Vi finder det helt uacceptabelt, at en trediepart, i dette tilfælde forligsinstitutionen, kan gribe ind i parternes selvstændige aftalefornyelse med tvangsmidler, dvs. med pålæg om, hvor og hvornår der skal afholdes møder. Det er også uacceptabelt, at forligsmanden ved sin indgriben kan ulovliggøre aftalte konfliktmidler, og at forligsmanden kan sammenkæde flere forskellige afstemningsområder uden hensyntagen til parternes ønske eller almindelig saglighed. De grafiske forbund har f.eks. flere gange fået presset overenskomster ned over sig, uanset at et meget stort antal af de grafiske arbejdere har stemt nej. Ja-stemmer fra helt andre overenskomstområder har altså sikret, at de grafiske overenskomster kunne »vedtages«!

Formålet med forligsmandsloven er angiveligt at forhindre arbejdsstandsninger. I den borgerlige jura beskrives det på denne smukke måde: »Forligsmandsloven er statsmagtens forsøg på at hjælpe arbejdsmarkedets parter til at afslutte acceptable overenskomster uden arbejdskamp« (Per Jacobsen, Kollektiv Arbejdsret, s. 228). Men reelt vender loven sig jo kun mod de tilfælde, hvor lønarbejderne finder det nødvendigt at nedlægge arbejdet.

Arbejdsgiverne kan helt legat lukke eller flytte virksomheder, foretage massefyringer, foretage produktionsomlægninger og anvende laverelønnet arbejdskraft, *uden* at forligsinstitutionen griber ind for at sikre arbejdspladserne.

Den reelle effekt af forligsmandens virke bliver derfor, at arbejdsgiverne under forhandlingerne om aftaler om løn- og ansættelsesforhold i øvrigt kan fremture med helt urealistiske krav, krav, som de udmærket godt ved at lønarbejderne ville sige nej til, hvis de havde en almindelig demokratisk ret til at nægte at sælge deres arbejdskraft på betingelser, de var uenige i. Arbejdsgiverne ved jo godt, at hvis lønarbejderne ikke frivilligt skriver under på arbejdsgivernes krav, kan man efterføl-